

MŪSŲ LIETUVA

MŪSŲ LIETUVA
SAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

Jornal Lituano «NOSSA LIŤUANIA»

DIRETOR PROPRIETARIO RESPONSÁVEL:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

Avenida Zelina, 706 — Caixa Postal 371
SÃO PAULO

Atskiro numerio kaina Cr.\$ 2,00

NR. 113 (35)

SÃO PAULO — BRASIL, 1951 M. RUGPIŪCIO MĖN. AGOSTO 25 D.

IV METAI

JONAS RIMŠA

Nuo 17 iki 31 d. rugpiūčio mėn. 1951 m. galerijoje „Ita, rua Barão de Itapetininga“ Nr. 70. São Paulo mieste, džingins mūsų akis lietuvių dailininko Jono Rimšos kūryba, jo pirmajai vertės ir nemir-

Dail. Jonas Rimša

tingojo meno viršūnes stiekiančių paveikslų parodoje. Jo išstatyti kūriniai yra to kie žavingi, tokie užburianti, jog lankytojas prieš juos pra stovi laimingas valandas, pasigėrėjimo kupina širdim. Ta garbinga proga „Mūsų Lietuva“ nori p.istatyti gerbiama tautietį, dailininką Joną Rimšą savo maloniems skaityto jams:

Didysis dailininkas Jonas Rimša gimė 20 d. rugpiūčio mėn. 1903 m. Svedasuose Lan kė progimnazija Kaune ir Charkove 1918/20 metais, kar tu pradėdamas studijuoti Char kovo meno akademijoje. I Lietuvą grįžo 1920 metais. Jo tė vas ir brolis buvo patys geriausi Kauno siuvėjai, ir tė vas suprasdamas grožinio au klėjimo reikšmę taikomajame mene, pasiuntė savo sūnų Jo ną į Vieną studijuoti siuvimo meno. Jonas Vienoje nuėjo iš karto dviem keliais: mokė si ir tobulinosi siuvimo mene, bet laisvu laiku daug pie šė, landė muziejus ir meno parodas. Tapybos menas šau kė Joną į save ir jis turėjo šio šauksmo paklausti.

Grįžo į Kauną, įteikė tėvui savo siuvimo diplomą, bet pa reišė jog nesiūsis, bet ta pyšias. Nesutarė. Atsisveikino, ir 1925 metais, Jonas Rimša, tada 22 metų jaunuolis išvyks ta Brazilijon. Brazilija, ši nuo stabi ir neribotų galimųjų šalies, sutiko Joną Rimšą, kaip

ir visus kitus ateivius, neby liu žvilgsniu ir miegančiu vei du. Išstisus keturis metus Jo nas Rimša grūmėsi Brazilijoje už savo teises į laimę... ir jos nerado. Dirbo viską. Base tose dirbo mūrininku, ir ban dė visokias galimybes, bet ranka likimo skirta teptukui, kitais darbais nesutverdavo nieko.

1929 m. Jonas Rimša persi kėlė į Argentiją, ir įstojo į Academia Nacional de Bellas Artes de Buenos Aires, ir ten talentas ranka labai daug jam padėjo. Trejus metus išdirbo pas italų kilmės profesorius Colivadino, Febre ir Frechini, su dideliu pasisekimu. Jo talentas buvo pastebėtas ir tinkamai įvertintas. Tačiau skvarbi jo prigimtis ir meno kryptį nuovoka, susikivirė no su profesoriais, kai reikė jo apsispręsti, kuriuo keliu žengti ateitin. Jo profesoriai norėjo iš Jono sutverti taip pat tapybos meno profesorių Jonas Rimša jautė savyje didesnę pašaukimą, ir ryžosi sa vo gyvenimą pašvęsti ne pro fesūrai, bet dailės kūrybai. Jis negalėjo pasitenkinti išmoky mu ir mokymu to, kas iki šiol jau išmokta ir žinoma — jis pasiryžo eiti užburtais keliais, ieškodamas naujo grožio, nau jų regėjimų, ir naujų priemo nių bei formų toms vizijoms išreikšti drobėje.

Žinant, kad vaizduojamasis menas iki mūsų dienų jau tu rejo daugybę garsių genijų, turi savo geriausių paveikslų muziejus ir išsisa meno isto rija, — reikia milžiniškos dra sos ir tobulo iki šiol žinomų jų priemonių užvaldymo, kad būtų galima tikėtis rasti ir duoti pasauliui ką nors dar visiškai nauja iki šiol nebū ta, neregėta!...

Jonas Rimša tada jau paži nojo klasinį tapybos meną ir jo stilių bei priemones. Jis negalėjo kartotis, — jo talen tas troško žengti toliau. Jo dė mesį ir polinkius patraukė į save trys ispanų tapybos mei steriai: Goia Ggreggo ir Zu loaga, kurie laimingai prasi laužė į šiapus klasicizmo, bu vo žengę arčiau mūsų dienų. Po jų ypatingai jį sužavėjo ispanų dailininko Soleano Gu tieriez tapyba, kuris esąs la bai ekspresyvus, labai stip rus, labai žmoniškas ir labai ispaniškas. Štai, kokiais vin giais mūsų lietuviškasis talen tas pateko ant ispanų naujų jų meisterių tapybos kelio, ir jo gale pats nutiesė toli į priekį naują meno vieškelį, garbei de «Hispanidad tropi cal».

Jonas Rimša nepriėjo prie šio savitumo per gerą laimę, bet tik per sunkų ir atkaklų

didelį darbą. Po akademijos Buenos Airėse, dešimtį metų jis dirbo dienas ir naktis. Jis jautė, jog pirmasis pasaulinis karas Europoje ir neseckin gi metai Brazilijoje jam bu vo pavogę apie 10 jaunystės metų, ir jis nutarė juos aigau ti dvigubu darbu. Jam atro dė, jog be tų prarastųjų de šimties metų jis nespės su brandyti savo genijaus, anksčiau negu ateisianti senatvė, ir turėjo skubėti per ketvir tąjį savo amžiaus dešimtetį, prisiversdamas atidirbti už praaitį ir ateitį.

Nuvertsti nuo vartų į garbę šią sunkią likimo uolą Jonui Rimšai padėjo jo tėvynė — Lietuva! Lietuvos Pasientiny bė Buenos Airėse jo lemtin gausiais metais priėmė Joną Rimšą savo pastogėn, nuimda ma nuo jo pečių pragyveni mo našta. Jis pats gi pasken do darbe, kūryboj ir darbe...

1926/1937 metais Jonas Rim ša aplankė Boliviją. Tada įvy ko jo pirmasis triumfas! Ai das apie jo nepaprastą, nau ją ir savitą tapybą nuskam bėjo po visą Pietų Ameriką, pažadindamas dėmesį aukšto

ta, Sucre mieste. Iš karto jis nenorėjo to pasiūlymo priim ti. Antrasis laiškas iš Bolivi jos sakė, jog jis esąs vienin telis žmogus, kuris galėtų ves ti Bolivijos jaunimą pirmyn, meno kėliu. Jonas Rimša su tiko, ir nūvyko į Sucre.

Per pirmuosius metus jo atidarytoji ir vadovaujama akademija jau turėjo 170 mo kinių. Iš karto valdžia padė jo: vėliau, pasikeitė valdžia ir parama išnyko. Tada Jonas Rimša atrinko 17 mokinių, ge riausių iš geriausių, ir jiems savo lėšomis atidarė meno mokyklą «Curso Superior de Bellas Artes» Sucre, duoda mas mokslą, o kam reikėjo ir pragyvenimą, veltui! Dau gunia iš jų tapo tikrais dai lininkais. Tai iš viso, pirmoji boliviėčių dailininkų akademi kū jaunoji karta. Išauginta šioje žemėje Jono Rimšos dė ka!

Dailininkas pasakoja, jog ne buvo žingsnio be kovos! Se nieji Bolivijos dailininkai, net ir veltui dirbančiam mūsų tautiečiui trukdė ir kliudė. Jis atlaikė, ištvėrė, laimėjo ir pasiekė savo.

sia į Lisboą ir Madridą, pa rodyti ir atstovauti Pietų Ame rikos tapybą.

JONO RIMŠOS KŪRYBA

Pakeliui į tobulybę Jonas Rimša savo atkakliu darbu iš vagojo meno dirvonus sker sai ir išilgai. Jis dirbo daug, ir iš savo darbo mokėsi, grįs damas savo kelią į aukštesias meisteriškumo viršūnes. Per 20 metų jis nutapė apie 1000 paveikslų, iš kurių apie 400 jis pats laiko gerais arba bent jau nenuvertina. Koks tai yra milžiniškas darbas, gali ma spręsti iš to, kad dailin in kas per tuos 20 metų sukur davo kas savaitę po vieną paveikslą!

Iš tos savo darbų gausybės dailininkas yra parinkęs ke lėtą, kurie atstovauja jo įvai rių laikotarpių kūrybos sti lų. São Paulo miestan jį at nešė vos 20 savo paveikslų ir tai yra tik du nuostimėiai visos jo kūrybos. Dėl tos prie žasties negalima padaryti vi sos jo kūrybos apžvalgos. Ta čiau pakanka tų 20 paveiks lų, kad į juos pasižiūrėjus,

Fragmentas

La Paz miesto įsteigimas
(La Paz miesto prefektūras nuosavybė)

Jonas Rimša

jo meno pasaulyje. Grįžęs į Argentiją jau buvo garsus ir sukūrė daugybę paveikslų pa gal užsakymus.

1943 metais buvo išvykęs į Argentiną pietus, į Bariloche, kur gyveno ir prieš gyvenda mas pats vienas miške, pala pinėje. Kartą per savaitę jį aplankantis žmogus atnešė paštą, kuriame buvo pasiūly mas užimti Bolivijos meno akademijos direktoriaus vie

Tada pastebėjo jo nuopel nus ir Bolivijos valdžia: jo akademija tapo oficializuota, jam gi pačiam suteikta Bol ivijos pilietybė ir «Condor dos Andes» ordinas.

Visa eilė Jono Rimšos pa veikslų šiandien yra Bolivijos valdžios, savivaldybių ir ban kų nuosavybė, ir taip brangi nami, jog nei parodoms nelei džiam išvežti užsienin!

Tačiau jis turi dar visą ei lę puikių savo darbų drobė je, su kuriais dabar lanko Pietų Amerikos didmiesčius, Buenos Aires, Rio de Janei ro ir dabar São Paulo, visur sukeldamas nepaprastą susi domėjimą ir pasigėrėjimą. Iš čia vyks į Europą, pirmiau

galima būtų pajusti šio mūsų tautiečio meno pajėgumą ir meisterišką didybę.

Daug kur parodytas klišė se ir puošias jo parodos prog ramos viršelį Nr. 1 — Bacanal — sutelkia ir parodo dai lininko sugebėjimą kurti dide les kompozicijas klasiškame stiliuje, naudojantis modernio mis spalvingumo priemone mis, beveik olandų tapybos meisterių dvasioje. Bet šis paveikslas yra ir paskutinis jo darbas klasikos keliu. Jį užbaigęs dailininkas pasiryžo dideliu žygiui — žengti į savą ir naują stilių!

Jo pasikėsinimas ir pasiti kėjimas savo jėgomis labai laimingai pavyko. Tais pačiais

SOPAS PRONTAS HELIO
PRONTAS EM 5 MINUTOS
PALADAR CASEIRO

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

1948 metais. jis sukūrė paveikslą «Tropikų malda», parodos Nr. 2, kuriame parodė tris intėnų mergaites, žalsvosios džiunglių ir vandenų mistikos šviesos užburtas ir susikaupusias kilnioje ekstazėje. Tropiškos gamtos galybė dvelkia iš vaizdo aplinkos, o nuo stabus spalvų derinys ir žmogiškosios buities dvisingumas jame, vilioja akį ir užburia žvilgsnį. Vargu ar rasime kitą paveikslą taip nuostabiai sugrožinusį tropikus.

Po šio, sekė paveikslas «Camba» (Nr. 3), vaizduojantis jauną Bolivijos moterį, taip pat tropiško miško fone, liekaną, grakščią ir labai agresingą, savo veidu ir laikysena išreiškiančią nuolatinį pasirengimą kovoti už savo asmenybę...

Tiek «Tropikų maldoje», tiek «Camboje» dailininkas jau nesigilina į smulkmenas, ir jas aplenkdamas naujoviška spalvų deriniais perduoda charakterius, nuotaikas ir net vėšlios gamtos dvelkimą. Į šiuos paveikslius žiūrovas turi žiūrėti kaip į visumą, ir regi juose ne tik pačius vaizdus, bet lengvai pajunta to grožio taurumą, kaip jis išgyventas dailininko sieloje ir nuoširdžiai perkeltas drobėn.

Jau 1949 metais jo teptukas kloja spalvas dar drąsiau ir naujoviškiau paveiksle «Skalbėjos», (Nr. 6). Linijos čia staigios, spalvos griežtos ir labai boliviškos. Ten jau galima sakyti pirmąją neo ekspressionizmą.

Tačiau Jonas Rimša neįsibėginėja per daug modernizmo keliu. Jis nepameta nei teisingų apybraižų linijų, nei neatsisako kompozicijos darna, bet juos reiškia naujesniais spalvų deriniais. Taip

Nocturno

Jonas Rimša

paveiksluose «Poilsis» ir «Miškų gėlė» jis vėl grakščiai piešia moterį, abiem paveikslams duodamas nuostabų gilumės spalvingumą, žaliuose vandenų šešėliuose.

Tarp šitų moderniškų ir nuosavo stiliaus kūrinių, labai įdomūs keli darbai tapyti kiek anksčiau labai ispaniškame stiliuje. Bolivijos indėnų gyvenimo scenos, pro esi jos, senos miestų gatvės kalba

lyg būtų tapytos gryniausio ispano! Čia jo kūryba taip įtinančiai išreiškia ispaniškąjį Bolivijos charakterį ir vietos savitumus, kad galime suprasti, kodėl Jonas Rimša šian dien skaitomas Bolivijos meno reiškeju, ir jį atstovauti siunčiamas į Madrido meno parodą su atitinkamais jo kūrinių.

Paskutiniuose savo paveiksluose, rodančiuose Bolivijos

indėnų gyvenimo scenas, ir tapydamas pagal savo naujus spalvų derinimo efektus, jis pasiekia tokio spalvų ryškumo ir stiprumo, jog norisi sakyti, kad tos spalvos tiesiog «skamba»... Tas skambėjimas labai garsus jo paveiksluose: «Spalva ir Rytmas» (Nr. 13), «Indėnai Aymarai» (Nr. 14), «Šv. Jono naktis» (Nr. 12) ir «Saulėgrąžose» (Nr. 30).

Taigi Jonas Rimša yra labai įvairus savo kūryboje; pažiūrėjus vos į 20 jo paveikslų, pakankamai ryškiai matosi pasiektoji tapybinės technikos aukštuma, o patys paveiksai apsupti gilaus ir žmoniško pergyvenimo menin-

kui išijaučiant į kūrinių grožį, rodo dailininko gily kultūringumą.

Įdomu pabrėžti, kad Jono Rimšos paveikslų spalvingumas yra toks savotiškas, jog tų paveikslų visai negalima parodyti paprastos fotografijos pagelba, kuri baltos ir juodos spalvos galimybių ribose nepajėgia perduoti Jono Rimšos vaizdų nei apytikrės kopijos, ir kas dar blogiau, juos tiesiog iškreipia! Tik kada bus padarytos spalvuotos jo paveikslų litografinės reprodukcijos, platesnė visuomenė galės pamatyti ir suprasti jo kūrybos puikumą. Todėl visur, kur tik galima, reikia nepraleisti progos pamatyti jo paveikslius parodose.

Tuo tarpu, Bolivijoje yra ruošiamas dailininko Jono Rimšos monografija ispanų ir anglų kalbomis, kur bus apie 12 spalvuotų jo darbų reprodukcijų.

Apsistojimas Bolivijoje mūsų tautiečiui tikrai išėjo į naudą, savotiški to krašto reginiai, teliūrinės Andų uolenos, aštri šviesa ir kieti šešėliai, bei spalvingi vietinių žmonių apsirengimai, o taip pat dideli buities skirtingumai, jam davė naujas versmes praturtinti savo kūrybą. Reiškiamę gilią simpatiją Bolivijos kraštui, taip mielai priėmusiam Joną Rimšą į savo tarpą. Esmė tikri, kad geriausias jo darbas liks paminklais pasaulio meno istorijoje, jam žindami jo vardą, Bolivijos ir Lietuvos garbei.

Linkime, kad ant jo iki šio lei kieto gyvenimo kelio, ateityje byrėtų šviesios žvaigždžių dulkės! Dar ilgus metus!

Jonas Antanas

SOPAS PRONTAS HELIO

PRONTAS EM 5 MINUTOS
PALADAR CASEIRO

Sukilimas Lietuvoje

Pasikaltėjimas su L. Prapuoleniu

Tąsa iš praeito Nr.

— Kaip LAF pasirengė, gavęs pranešimą, kad karas įvyks tarp 1 ir 10 gegužės?

— LAF vyriausiusis štabas po šio pranešimo įsakė vykdyti planą:

1. Ginklų reikalui per «V» grupę ir pagrindinį ryšininką su milicijos nuovadijomis ltn J. buvo gauti pakartotiniai uždaviniai, kad pirmą karą dieną visų nuovadijų ginklų sandėliai bus perduoti LAF vyr. štabo žiniui. Tą patį užtikrino Šančių ginklų dirbtuvės vadovas R. Atskiroms grupėms pavesta sekti Parodos paviljonuose buvusį Raudonosios Armijos ginklų sandėlį, kad patogiausiu karu momentu sandėlis būtų perimtas į mūsų rankas.

2. Radiofone veikusi J. Stonio grupė buvo surišta su P. Žukausko vadovaujama grupe specialioms uždaviniams, kad karui kilus, nesužalotas radiofonas pereitų į LAF štabo žinią, ir dar prieš vokiečių kariuomenei įžygiuojant būtų paskelbtas Lietuvos nepriklausomybės atstatymas ir laikinos vyriausybės sudėtis. Tą pat dieną radijo stoties grupei vadovavęs X perdavė «remontui» auto transliacijų mašiną tam atvejui, jei miesto centre esantį radijofoną užimti nepavyktų. Skaitantis su galimybe, kad iš pirmos karo dienos ne tik radiofonas, bet ir radijo stotis gali būti užimta Raudonosios Armijos, radijo specialistas R. Satas su X parengė du siųstuvus: vieną 39-41 m. banga, antrąjį — Vilniaus banga.

3. Sustiprinta apsauga Petrašiūnų elektros jėgainei, kuri turėjo tiekti elektros energiją radijo stotčiai.

4. Telefono ir telegrafo centrinei užimti, o taip pat ir sovietinės karinės centrines (tarp aerodromu, Kaunas — Ryga ir tt.) sunaikinti pavesta Rudokui.

5. Aktualiausias klausimas — Aleksoto, Ža-

liojo ir Panemunės tiltų sprogdinimas. Jų susprogdinti niekada nebūtume įstengę dėl sprogdinamosios medžiagos trūkumo. Mūsų džiaugsmui patys rusai juos užminavo, ir mums teko sudaryti atskiras grupes, kurios, atėjus laikui, galimai greitesniu tiltų išsprogdinimo tikslu, pradėtų apšaudyti tiltus saugojančias sargybas. Tiltų išsprogdinimas LAF vyr. štabui buvo labai svarbus, kad karo metu vokiečių spaudžiamos R. Armijos divizijos, kurių į Suvalkiją buvo sutrauktas didelis skaičius, negalėtų persikelti į Kauną ir jį paversti gynimosi tašku.

6. Skubiai sudarytos kalėjimų sekimo ir jų apsaugos grupės.

7. Išdirbtos smulkios provincijai instrukcijos, kuriose ypatingas dėmesys buvo atkreiptas į tai, kad karo metu nebūtų suvedinėjamos asmeninės sąskaitos, nes kurtuosius turės teisti vyriausybės paskirtas teismas.

8. Pakartotinai perspėti visi į laikinąją vyriausybę numatyti asmens, atkreipiant dėmesį tuoj pat numatyti kiekvienai ministerijai numatytus asmens ir parengti pirmuosius, būtinausius potvarkius.

— Buvo didelis smūgis, kada po taip plataus, visuotinio pasirengimo, vokiečiai gegužės 1-10 d. d. numatytą karo veiksmų prieš Sovietų Sąjungą nepradėjo Gegužės mėn. viduryje iš min. Škirpos gavus žinią, kad karo veiksmai neribotam laikui atidėti, teko dėti milžiniškas pastangas, kad visa rezistencija, kuri visuotinio pasirengimo metu ištylios — laukimo padėtis buvo perėjusi į judėjimą, galimai greičiau būtų vėl aprašinta.

Deja Daugelyje vietovių, neišskiriant nei Kauno su Vilniū, diena naktį budri NKVD akis jau buvo spėjusi nustatyti ir areštuoti kai kuriuos štabo narius. Ši, prieš laiką vykdyta mūsų mobilizacija sukėlė, o ypatingai provincijoje tam tikro nepasitikėjimo LAF vyr. štabo duodamoms informacijoms bei instrukcijoms. Bet turėjome gera, ir mus pačius įtikinusi argumenta — vokiečiai karo pradžia nudelsė tik dėl Jugoslavijai užtruktųjų karo veiksmų. Kartu visos provincijos rezistencijos štabai buvo įspėti, kad apie artėjantį karą bus pranešta ne per ryšininkus, bet per radiją: po vakarinių žvnių plokštelių muzikos transliacijose nustatyta eile bus paleista plokštėlės:

«Saulėlė raudona, vakaras netoli» (kitų dviejų nebeprisimenu). Po antrosios plokštelės, kuri turėjo būti transliuojama tik ligi pusės, turėjo sekti nustatyta trečioji.

— Ar tiesa, kad buvote gavę žinias apie tikrąją karą datą?

— Taip. Pirmą, kad karas prasidės tarp birželio 18 d. ir birželio 26 dienos gavome per Žemaitiją iš E. birželio 16 d. Bet šį pranešimą priėmėme skeptiškai. Buvome linkę manyti, kad tai yra vokiečių provokacija. Pagrindą tokiems spėjimams buvo davę areštai, kurių metu buvo areštuoti tik tie LAF štabų nariai, apie kurių veiklą vokiečių SD, vienokiu ar kitokiu būdu, turėjo būti surinkusi žinias. Atrodė, kad vokiečių saugumas patyrės apie tikruosius sukilimo tikslus, dėjo pastangas į NKVD rankas perduoti visus LAF štabus, kad sukliudytų vokiečių planams nepriimti Lietuvos vyriausybės sudarymą ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimą.

Minėta data patikėjome tik birželio 17 d. iš Vilniaus atvykus LAF štabo ryšininkui ir vyr. štabo nariui X N, kuris pranešė, kad ji yra tikra ir kad min. Škirpa ją atsiuntė kaip griežtai slaptą, nes jei vokiečiai apie šią žinią patirtų, su min. Škirpos galva būtų bėgti! Šią pat naktį iki pusryčių su X. N Neries pakrantėse per naują aptarimą sukiliminį planą, atsižvelgiant į praėjusių dienų deportacijas, kurios buvo stipriai apardziusių ryšius.

Nuo minties deportuojamus laisvinti išardant geležinkelių bėgius, buvo atsisakyta, nes turint galvoj stiprų Raudonosios Armijos ir NKVD judėjimą, silpnai ginkluota rezistencija, galėjo virsti ju visiško sunaikinimo priežastimi. kalnūs laisvinti buvo palikta kiekvieno LAF štabo nuožiūrai kalinių laisvinimo reikalą nepadrastai apsunkino gegužės mėn. viduryje pasienyje vokiečių išmėtyti nurodymai, kuriuose buvo raginama rengtis blokuoti kelius, ardyti geležinkelių bėgius ir tt ir — pirma proga pulti kalėjimus. Po šių viešu, atrodo, grynai NKVD informacijai skirtų nurodymų didelė Kauno ir Vilniaus kalinių dalis buvo išvežta į Sovietų Sąjungą, o kalėjimų apsauga žymiai sustiprinta. Todėl buvo nusistatyta kalinių laisvinimą pradėti tik tada, kai bus tikra, kad pradėtoji akcija visu 100% įvyks.

VISAME PASAULYJE

AMERIKOS KARO BIUDŽETAS

JAV kongresas pereiną su vaite priėmė įstatymo projektą, pagal kurį yra skiriama valstybės ginklavimosi reikalams 56 milijonai dolerių.

Be šios sumos yra dar numatoma sekančios karo išlaidos per šiuos biudžeto metus: 4,5 milijonų dolerių ateinančiam metų Korejos karo reikalams, 5,7 milijonų - karo statybos reikalams ir 7,8 milijonų - karo pagalba sąjungininkams.

Tokiu būdu visas Amerikos karo biudžetas per ateinančius biudžeto metus pasiekia 74 milijonų dolerių sumą. Tokią sumą pinigų Amerika išleis karo reikalams.

Kokia vertė 74 milijonų dolerių, yra nelengva išsivaiduoti. Paėmus metų pavyzdžiais, ši suma atrodo sekančiai:

Kiekvienam amerikiečiui kartu su vaikais ir moterimis išėina «ant galvos» po 480 dolerių, kurios reikia sumokėti į valstybės įždą.

Ta suma yra 3,5 kartų didesnė, kiek visa Amerika išleidžia per metus pinigų draubžiams ir apavui; ji yra 4 kartus didesnė, kiek visa Amerika išleidžia buto reikalams ir 14 kartų didesnė, negu iš-

leidžiama transporto reikalams.

Už ją būtų galima nupirkti tiek Chevrolet keturių durų automobilį, kad juos sustačius vieną už kito, būtų galima 4 kartus apjuosti visą žemės rutulį vien tik automobiliais.

Už šią sumą būtų galima pastatyti 200 naujų Panamos kanalų...

Ir šie visi pinigai yra skiriamie karo reikalams, kaip nupirktų «ginkluotą taiką» ir atsvėrtų Rusijos karo pasirengimus.

San Francisco konferencija

Ateinančio mėnesio pradžioje San Francisco mieste įvyksta konferencija, kur bus pasirašyta su Japonija taikos sutartis, kurią yra parengusios JAV.

Į šią konferenciją buvo pakviestos visos valstybės, kurios buvo karo padėtyje su Japonija. Iš šių valstybių beveik visos davė savo sutikimą dalyvauti šioje konferencijoje, jų tarpe taigi Sovietų Sąjunga, o taip pat ir Českoslovakija.

KOREJOS KARAS

Pertrauktos derybos Korejoje. Jas nutraukė patys komunistai. Pertraukimo priežastis, anot komunistų, amerikiečių bombardavimas neutraliosios Kaesong zonos, kur vyko pasitarimai karo veiksmų sustabdymo reikalui.

Sariši su tariamu bombardavimu, komunistų generolai pasiuntė UN kariuomenės vadui gen. Ridgway protestu notą pranešdami pasauliui įvykdytą didžiausią provokaciją, tikėdamiesi gauti «patenkinamą» atsakymą.

Tuo savo protostu komunistai nori primesti derybų nutraukimo kaltę UN atstovams. Tikrumoje reikalai kitaip atrodo. Joks sąjungininkų lėktuvas 23 d. nakti belakiojo virš Kaesong ir nemėtė bombų, joks patrankos šovinyus iš sąjungininkų pozicijų nebuvo iššautas į neutralią zoną. Visa tai yra nei daugiau nei mažiau kaip nelabai gudriai suplanuota komunistų provokacija.

Bombardavimas buvo įvykdytas pačių komunistų lėktuvų.

Kadangi komunistai pertraukė derybas, tai jiems ir priklauso iniciatyva jas atnaujinti.

UNO delegacija yra Korejoje ir yra pasiruošusi toliau tęsti derybas.

Persijoje

Ir Persijoje žibalo reikalui neprieita jokio susitarimo. Anglijos vyriausybės atstovas Storckes jau grįžo į Londoną, o Harriman, prezidento Trumano atstovas, tarpininkavęs deryboms, išvyko į Belgradą,

pasimatyti su Tito.

Anglai pradėjo tarnautojų išvežimą iš Persijos. Nežiūrint įtemptos padėties tiek anglai, tiek prezidentas Trumanas pareiškė, kad derybos nėra nutrukusios, bet tik pertrauktos.

Persų nusistatymą anglių atžvilgiu rodo, kad ir toks paaiškinimas išėjęs iš vyriausybės narių, kad geriau patekti į komunistų erbitą, negu anglsams nusilenkti.

Kokia bus tolimesnė įvykių eiga ir kuo pateisinamos anglių ir prez. Trumano viltys atnaujinti derybas - parodys netolima ateitis.

BRAZILIJOJE...

Benzino Kaina

Valstybinė benzino komisija nustatė naujas sekančias benzino kainas, kurios nuo šios savaitės pradėjo veikti: São Paulo mieste - Cr. 1.970 interiore - 201.

Ši antradienį São Pauloje vienas Santa André autobusas važiuodamas iš ryto per Utingą, leisdamasis viena su didesniu nuolinkiu gatve žemyn, neveikiant stabdžiams išvystė didelį greitį ir nesuvaldomas atsimušė į vieną elektros stulpą, kuri nugriovė, o paskui griuvo apsiversdamas aukštyn ratais.

Automobiliu važiavo apie 60 asmenų, iš kurių vietoj buvo 6 užmušti ir 30 sužeisti.

Autobuso šoferis buvo lengvai sužeistas. Jis pareiškė, jog nesąs kalta dėl nelaimės kadangi autobuso stabdžiai neveikė. Kalta autobusų kompanija, kuri leidžia autobusus į darbą nepadariusi techniškos kontrolės.

Dolerio Kursas

Iš Rio de Janeiro praneša-

ne tiesa, nes tiek sukilimą parengė, tiek jį vykdė. visas - lietuvių tautos norą neklystamai atspėjęs - Lietuvių Aktyvistų Fronto Vyriausias Štabas.

Šia pat proga LAF vyr. štabo vardu kviečiu kovos draugus giliai susikaupime pagerbti visus šio sukilimo metu už Lietuvos laisvę ir garbę žuvusius, ir jų mirties vaļandoje tebekartotas kovos šūkis: «Viskas Lietuvai!» tepaliekia mūsų viso gyvenimo kelrodžiui.

ma, jog juodosios biržos dolerio kursas yra gana žymiai nukritęs.

Doleris buvo paskutinėmis dienomis po 28 29 kruzeirus. Yra manoma, jog prie dolerio kainos kritimo prisidėjo iš vienos pusės įvežtų griežtų suvaržymų importuoti luksu-sinius automobilius, o iš kitos pusės - įstatymo projektas, pagal kurį yra numatyta įvesti laisvą dolerio biržos kursą.

Brazilijos viceprezidentas João Café Filho, kuris šiuo metu lankosi įvairiose Europos valstybėse, atvyko į Jugoslaviją, kur išbus savaitę laiko.

Viceprezidentas Café Filho apsilankė vyriausybės būstinėje, kur jį tuojau priėmė maršalas Tito, su kuriuo viceprezidentas turėjo ilgai užtrukusį pasikalbėjimą.

Iš čia Brazilijos viceprezidentas vyks į gražiausią Dalmacijos miestą Split, o po to į Belgradą, kur turės konferenciją su Jugoslavijos parlamento prezidento pirmininku ku Ribar.

Italijos ministeris pirmininkas De Gasperi priėmė Dean Acheson kvietimą po Ottavos konferencijos apsilankyti Vašingtone. Su juo kartu vyks krašto apsaugos, finansų ministrai.

Sulig pranešimais iš Amerikos, netekimas Persijos žibalo šaltinių bus papildytas didesne žibalo gamyba Amerikoje.

Pasirašius taikos sutartį su Japonija Brazilija įsileis nemažą imigrantų japonų. Jais norima kolonizuoti Amazonės sritis.

VIC-MALTEMA

COM LEITE FRIO, GELADO OU QUENTE
AGRADA A TODA A GENTE

Kitą dieną su pagrindiniu sukilimo organizatorium, Dr. inž. Ad. Damušiu parinkome karo metui LAF vyr. štabui būstinę seselių prieglaudos ligoninę, kuri prieš LRK ligoninę turėjo tą pirmumą, jog ne atrodė, kad ši ligoninė iš pirmos karo dienos būtų užimta Raudonosios Armijos.

Ar pavyko sukilimą praversti planingai ir kokius turėjote nepaisėkimus?

Pagrindinis sukilimo tikslas buvo pasiektas - Lietuvos nepriklausomybė atstatyta ir laikinoji vyriausybė buvo paskelbta. Bet išgyvenome ne vieną nesėkmę. Pirmiausia dėl ginklų. Jų organizavimas po vokiečių aviacijos sunaikintų Šančių ginklų dirbtuvių ir sandėlių žymiai pasunkėjo. Sovietams paskelbus visuotinę mobilizaciją - iki 16 val. vis nevyko surasti milicijos nuovadijų ryšininką, kai tuo tarpu sovietai jau buvo pradėję parengiamuosius veiksmus nuovadijoms evakuoti. Pirmąjį ginklų transportą gavome tik ap 17 val. iš sena miesčio nuovadijos, kuris susidėjo vos iš 12 pistolečių ir iš keleto tukstančių šovinių. Tų 12 «Walterių» apsaugoje buvo suremontuota radijo stotis, kurią radijo stoties vadovo X dėka, rusai, palyginus, mažai tesunaikino.

24 val. su Rudoko parūpintais mirties zonai leidimais ir rekvizuota LRK greitosios pagalbos mašina iš užmiesčio buvo pervežti radijo specialistai X ir Y, kurie 23 d. 8 val. ryto LAF štabe jau atpartavo: «Lietuvos nepriklau-

somybės paskelbimui radijo stotis parengta». Apie tą patį laiką pulk. J. Vėbra savo paties parengtom bombom už minavo kelius į radijo stotį.

22 val. gavus naują 18 pis-toletų transportą, jis visas buvo perduotas Rudoko grupei, kad galimai greičiau būtų užimtos pašto rūmuose telefono ir telegrafo centrinės ir išsprogdinta slaptoji Raudonosios Armijos ryšio stotis.

23 val. pašto rūmai buvo užimti. Sovietų klaidinimo tikslais Rudokas paskambino sovietų karo komendantui Kaune, kad Kauno srityje nuleistų vokiečių disantinkai. 23, v. 30 sovietų ryšio centrinė išsprogdinta.

Tas Rudoko grupės žygis turėjo didelę reikšmę, nes po jo pranešimo ryšiams nutrukus Kauno stoty buvo pastebėti skubus Raudonosios Armijos pasikrovimo veiksmai ir netvaringas Raudonosios Armijos žygiavimas Ukmergės plentu. Ta proga buvo pasinaudota apsirūpinti ginklais. Kai kurios grupės nuogom rankom ar pistolečių imitacija nuginkluodavo ruskius. Bet palyginti su tuo, kas buvo reikalinga visoms Kauno grupėms apginkluoti, buvo tik mažas lašas jūroj.

8 val. ryto pakartotinai ne pavykus iš Aguonų gatvės puses su mažu kalibro pistoletais nugalėti automatais ginkluotas Parodos gt ginklų sandėlio sargybas, buvo gauta pranešimų apie stiprėjantį sovietų tankėčių siantėjimą miesto centre.

Su Dr. inž. Damušiu ir pulk.

J. Vėbra perredagavę į tautą atsišaukimo tekstą, nutėrėme nedelsdami skelbti nepriklausomos Lietuvos atstatymą ir laikinąją vyriausybę, kad galimai greičiau būtų duotas iš-tisus metus kantriais lauktas signalas sukilti. Nors tuo metu radijo stotis ir buvo apgulta, dalyvaujant dr. inž. Ad. Damušiu, pulk. J. Vėbrai, J. Stoniui, adj. pareigas ėjusiam K. Bobeliui, X, Y 9 val. 28 min. buvo paskebtas nepriklausomos Lietuvos atstatymas, buvo pašaukta tauta sukilti, kad būtų duotas tinkamas už jos «savanorišką» įjungimą į Sovietų Sąjungą - Tautai vadovauti pristatyta laikinai Lietuvos vyriausybė.

Apie tą patį laiką sukilėllams užėmus gausius, Parodos gatvės, ginklų sandėlius, laimėti ginklai LRK galestin gosios pagalbos mašinom buvo skubiai išskirstyti radijo stoties Nemuno pakrančių gyvybinėms grupėms, kurios, sovietams tiltus išsprogdus, sėkmingai atrėmė visus Aleksoto ir Panemunėje susitvinkusių sovietų divizijų bandumus persikelti per Nemuną. Nusistatyta saugoti Vileišio tiltą per Nerį, savo gyvybe apgynė Y, kurį sovietų sargybinajai nušovė tuo metu, kai jam buvo pavykę nukirpti sprogdinimui parengtus laidus.

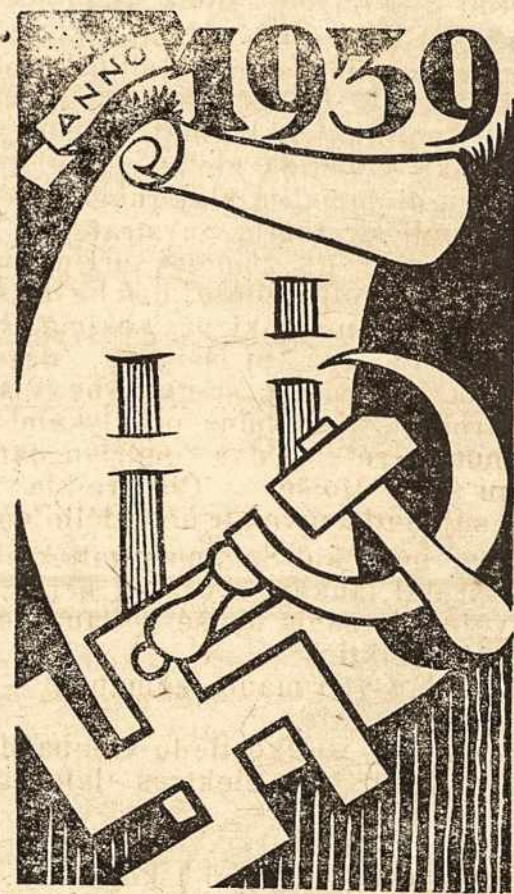
Pasikalbėjimą kuriame daugelį faktų dar nebuvę galima minėti, baigdamas, noriu atitaisyti, tiek spaudoje, tiek pa skiruose leidiniuose kartojamą netikslumą, manė apšaukiant sukilimo vadu. Tai yra

UŽSAKYKITE

„MŪSŲ“

LIETUVĄ

SAVO PRIETELIAMS

Lietuviai Pasaulyje...

KODĖL SOVIETAU REIKALAUJA IŠDUOTI 3 PABĖGUSIUS LIETUVIUS?

Svedų "Aftonbladet" ir kt. laikraščiai plačiai rašė apie Lietuvos žvejus, kurie įveikė sovietinę įgulą, galiausiai po labai nuotikingos kelionės viesiog jėga prasiskyne kelią į laisvę, pabėgdami į Elendo salą. Gi kuterį svedų pasienio sargybos įvilko į Degerhamo uostą.

Sužinoję apie tai "sovietai" pasiuntė į svedų užsienių reikalų ministeriją savo atstovą Stockholme, kuris pats ten asmeniškai atsilankęs, pareikalavo visus tuos tris klaipėdiškus žvejus grąžinti rusams kaip padariusius sunkų ji nusikaltimą.

Svedų užsienių reikalų ministerija buvo pastatyta į labai keblią padėtį. Sovietų pasiuntinį priėmė pats užsienių reikalų ministerio pavaduotojas Hammerskjöldas, kuris betgi juos išduoti nesisakė, pažymėdamas, kad atbėgėliai iš minimojo "Samum" kuterio paprasė svedus jiems suteikti egzilio teisę.

Pagal galiojančius dar iš 1913 m. išdavimo nuostatus reikalinga prie tokio reikalavimo dar pridėti dokumentacija, gi rusai jos neįteikė.

Be to tuo rusai ir toliau pasitenkins, neaišku. Tačiau jiems egzilio teisė jau suteikta.

vinimo akcijai suderinti tarp VLIKO ir min. St. Lozoraičio pastarojo siūlymu yra nukelta į rugsėjo 10 d.

Ryšium su Amerikos spaudoje kilusia polemika dėl būsimosios Rusijos imperelistinių siekimų lietuvių grupė prie Free Europe išdėstė savo nusistatymą ir įteikė jį pa skelbti "The New York Times". Prie lietuvių pareiškimo prisidėjo taip pat latvių ir estų atstovai.

Vokietijoje tuo reikalu ukrainiečiai rengia konferenciją, kurioje bus duotas mokslinio pobūdžio atsakymas į visą tas rusų užmačias.

Rytų Vidurio Europos Komisijos vykdomasis biuras sutiko, kad baltai vietoj vieno vicepirmininko toje komisijoje turėtų du. Susirašinėjime su latvių komitetu lietuvių tautinis komitetas yra pasiūles toms pareigoms Dr. A. Bačkį, kuris turi nuolatinį arimą ryšį su biuro vadovybe, o taip pat gerus santykius su latviais bei estais ir praktiškai geriausiai gali ten atstovauti.

Pasitarime tarp užsienių reikalų tarnybos ir Prancūzijoje esančių Lietuvos diplomatų buvo pakviestas prof. J. Baltrušaitis būti lietuvių ryšių kultūriniais reikalais su tarptautinėmis kultūrinio pobūdžio institucijomis.

Transliacijos prie Free Europe. Amerikoje lietuvių kolektyvas transliacijų reikalu sudarytas ir vykdo paruošiamuosius darbus.

Hong - Konge, ir čia, pa sirodo, esama lietuvių. Nors pats Hong - Kongas šiuo metu gyvena kaip ant ugniakalnio krašto, tačiau žmonės laikosi lyg niekur nieko. Čia jau visa eilė metų eina administratoriaus pareigas didelėje saleziečių kolegijoje ir amatų mokykloje (anglų k'o'nijoj) lietuvis kun. A. Perkumas, kuris taip pat vadovauja naujos amatų mokyklos Hang - Kongo mieste, darbams.

Dabar jam ateis į talką ir iš Kinijos išstremtas lietuvis misijonierius P. Urbaitis. Šis, per 20 metų savo veiklos Kinijoje sukiro pirmą kartą ten atvykusį lietuvį Petrą Kazlauską, kuris kaip Australijos laivo kapitonas nuo 1936 m. plaukia po jūras.

JAV Centro Europos Krikšč. Demokratų Unija pradėjo leisti dvisavaitinį žiniui biuletenį, kurį siuntinėja JAV lietuviams, informaciniams agentūroms, spaudai ir kt. Jis siuntinėjamas ir lietuvių spaudai užsienyje.

Vienu iš jo redaktorių ir lietuviškojo skvriaus vedėju pakviestas geografas dr. Vl. Vilimas, kuris tą darbą jau dirba.

Minimos unijos vykd. komiteto vicepirmininkas yra prof. K. Pakštas, o išd. Pr. Vainauskas.

Kolumbijoi. Bogotos saleziečių spaustuvė išleido lie

tuvio kun. Br. Jurkšo ispanų kalba parašytą I ir II technikos mokyklos skyriams brailo žymos ir geometrijos vadovėlių, kuris plačiai iliustruotas paties autoriaus brailiniais ir pasklidęs ne tik įvairiuose Kolumbijos vietose, bet ir kitose P. Amerikos respublikose.

Venezueloj lietuvių bendruomenė gražiai veikia. Ypač aktyvus jos pirmininkas inž. Vl. Venskus, inž. L. Drangauskas, įžengusio jau į 3 metus "Tėvų kelio" redaktorius kun. Sabaliauskas ir kt.

Bendruomenės vadovybei, pirm. Venskaus pareiškimu, svarbiausią rūpestį sudaro nederindčios, gyvos lietuviybės išlaikymas, partizanų kultas, nes šių dienų partizanai iškelia mūsų tautą į pačias garbingąsias vietas, ieškojimas bičiulių lietuvių tautai, kad atėjus reikalingam momentui, turėtume didelę Lietuvos atstatymo talką.

Šiame krašte po gražaus pasirodymo per lietuvių sąskrydį, Maracay mieste, Venezuelos visuomenė ir spauda laiko lietuvių vienais iš pavyzdgingiausių emigrantų ir kultūringiausiai europiečiais.

Suorganizuota 4 sekmad. vargo mokyklos.

Ypač veikli Carcaso apylinkė, nes ji talkos būdu pasistatė nuosavą vargo mokyklą, įsikūrė taupomąją skolinamąją kasą, išgavo iš valstybės radiofono leidimą nuo latinėms transliacijoms.

Kiekvienas lietuvis vadovybės paragintas iki rugsėjo 1 d. paaukoti Tautos Fondui vienos dienos uždarbį.

Vet. dr. Ad. Delertas Venezueloje paskirtas Estado Barinas valdžios gyvulių tikrinimo punkto vedėju ir aftozos specialistu.

Jo žmona kaip vyr. meddirba valstybinėje Valencijos

ligoninėje Hospital Central.

Vokietijoje. Bad Aiblingene susirinkę užsieniečių estų, jugoslavų, lietuvių, latvių, lenkų, rusų, slovakių, čekų ir vokiečių atstovai priėmė vieningą rezoliuciją, kuria savo persekiojamų brolių vardu apeliuoja į visų dorų žmonių sąžines, į visus laisvų tautų valstybių vyrus ir atstovus dar ryžtingiau pasisakyti ir imtis visų reikalingų priemonių, kad būtų sustabdytas išstisų tautų ar jų dalių naikinimas, ir padėti tams tautoms išsikovoti nepriklausomybę.

Lietuvių Bad Aiblingo komiteto pirmininkas yra žurn. J. Grigolaitis.

Lietuvių tiltininkų (pontoninių statytojų) darbo kuopa dar ir dabar tebelaiko pontoninių tiltų statybos greičiu Europos rekordą.

Į Maskvos didžiojo teatro 175 m. sukaktį buvo iškomo mandiruoti K. Petrauskas, "laureatai" J. Grybauskas ir J. Stasiūnas.

Užtat "Tiesa" smarkiai užsipulė "už neveiklumą" drampos teatrą ir kt. artistus.

Vokiečių spauda rašo, jog slapta komunistams simpatizuojanti organizacija, pasivadiniusi "Helmut von Gerlich" draugija renka tarp vokiečių pabėgėlių sąrašus, kad jie grįžtu savo senąją tėvynę anapus Oderio - Neissės linijos.

Esa, ten jiems bus vėl gerai. Tačiau tiek Vokietijos vyriausybė tiek spauda įspėja tokius lengvatikius, kad taip lengvai nepasiduotų tokiems pažadams.

Rugpiūčio 10 d. numatyti pasitarimai Lietuvos lais

Rugsėjo vidury numatoma pradėti lietuviškas radio

Kolumbijoi. Bogotos saleziečių spaustuvė išleido lie

VIC-MALTEMA

COM LEITE FRIO, GELADO OU QUENTE

AGRADA A TODA GENTE

Niu, žinoma, kad nei jis dabar ir už keturis tokius kai mudu stipresnis. — paaiškino tėvas.

Tai kaip čia dabar bus? Gal gaisrininkus pašaukti? — padarė vėl pasiūlymą Lazeris.

Be to senis Moišė tik ranka numojo ir daugiau savo sūnaus Lazerio patarimų jau nebeklausė. Jis įsivėlęs savo dešinę ranką pirštais į barzdos plaukus, stovėjo ir galvojo:

Mėginti Staliną perkalbėti, kad jis nustotų kvailiojęs? Ne! Čia reikia ieškoti kitos išeities... Dabartiniu atveju pamišusiam kvailiui diplomatija jau nieko nepadės. Gali čia susirinkti viso pasaulio gambiausi politikai ir kalbėti išstisus metus per dieną ir naktį - vistiek nieko nebus.

Na, o jeigu diplomatija nieko negali, - ją tuomet turi pavaduoti strategija. Su strategija viskas labai fain išėina... jei tik žmogus turi drąsos.

Taip. drasa pirmoje eilėje, nes be drąsos negali būti nė kalbos apie joki pasisekimą. Bet protingas žmogus, kad nereiktų išsigąsti, drąsą leidžia pirmyn tik po lašinką, su gudrybe. Visa narsumą reik parodyti, kada būna po viskam!

Todėl mums reikia dar gudriau daryti, - galvojo toliau senis Moišė. — Čia reikia visus tuos dalykus sujungti krūvon ir neatidėliojant veikti. Laukti dabar nėra ko! Šogamas gali kiekvienu momentu pasprukti laukan, o paskui jį ir Stalinas atsidurs gatvėje... Ir senis Moišė toliau nebelaukė - jis pradėjo veikti.

Dabar klausyti mano komanda! — įsakė senis sūnui ir dukteriai.

Niu, gerai! — sutiko tiėdu vienbalsiai.

Rozečka kur yra elektros laidų saugikliaiž?

Ten koridoriuje.

Tai klausyk! Tu nueisi į koridorių, atsisitosi prie saugiklių dėžutės, ir kai aš duosiu ženklą

lą - išjungsi šviesą

O tu Lazeri, paimk šią chalata ir atsistok čia prie durų, - pasakė senis paduodamas sūnui Rozos naktinį apsiaustą, nukabinęs nuo vagio.

Oi, ir ką aš turiu daryti su šiuo chalatu? — nerimavo Lazeris atsistojęs nurodytoje vietoje.

Tylėk! Tuoj sužinosi! — subarė jį tėvas ir ėmė aiškinti savo strateginius planus: — Bus taip, — kalbėjo toliau senis atsiklaupęs ant kelių ir rišdamas Rozos naktinio apsiausto perjuostės vieną galą prie spintojos kojos, kuri stovėjo arti durų. — Kai Roza išjungs šviesą...

U! Pasidarys tamsu! — įsimašė Lazeris tėvo kalba.

Lazer aš tau paskutinį kartą sakau, kad tu klausykis ir tylėk, jei kvailas esi ir nieko neišmanai; nes čia ne juokai, o visiškai rimtas reikilas! — įspėjo tėvas sūnų.

Niu, aš jau tylėsiu, sakyk toliau, — sutiko Lazeris.

Tai kaip pasidarys tamsu, tu Lazer, atidarysi duris ir vėl atsistosi ten kur stovi, — aiškino toliau senis.

Ir kas bus toliau? — vėl ėmė nerimauti Lazeris, židurdamas aplinkui, per kur būtų patogiausia pasprukti, kai durys bus atidarytos.

Mein Gott! Aš manau, kad tu Lazer, esi dar didesnis "ta ra-raj" už aną pamišusį Joskę - mišuginę. Leisk man kalbėti ir netrukdyk, — pradėjo aimanuoti senis Moišė, negalėdamas su savo sūnum Lazeriu susikalbėti.

Dabar tai jau tikrai klausysiuosi! — patikino Lazeris, matydamas, kad tėvas visiškai netenka kantrybės.

Toliau bus taip! Bus tamsu! — kalbėjo toliau senis, aiškindamas savo sukombinuotos karinės strategijos planą. — Tu, Lazer, pradarysi duris ir užžiebsi degtuką.

Ir tada, vėl pasidarys šviesu, — vėl pradėjo daryti savo pastabas Lazeris.

Senis Moišė šiuo kartu, vis dar klūpėdamas ant kelių pakėlęs galvą pažūrėjo į sūnų Lazerį nieko nesakykamas, bet tokiu žvilgsniu, kad tas tuojuo nutilo ir vėl ėmė klausytis.

Kai Joskė pamatys Rozos miegamajame šviesą, jis manys, kad šogamas paspruko į čia ir ims jį vyti, norėdamas pagauti. Joskė eis pro šitas duris, ir kai jis eis - užkabins kojomis už šito ristuvo, — senis parodė pirštu skersai durų per degną nuo grindų pakeltą, ištemptą juosta, kurios antrąjį galą jis laikė stipriai ištempęs savo rankose, — jis tada grius ant grindų. Tada tu, Lazer, jam ant galvos užmesi šią chalata ir atsisėsi ant sprando, o aš laikysiu jam kojas. Kada jis, Joskė, bus pridusintas, greitai pavargs ir mes tada jį surišim. Supranti? — pabaigė aiškinti senis.

Jau suprantu! Gerai sugalvota, — sutiko Lazeris su tėvo strateginiu planu.

Senis Moišė davė ženklą. Pradėjo "karinės strategijos" planų vykdymas: Roza išjungė šviesą. Pasidare tamsu. Už durų pas Staliną staiga nutilo triukšmas. Lazeris tyliai atidarė duris ir visi užėmė kvapą įtemptai klausėsi.

Visur ramu, tik girdisi pavargusio Stalino pagreitintas alsavimas.

Šogamas, užžieb šviesą! Aš tave ir patamsy matau! Tu vistiek nuo manęs nepaspruksi! — riktelėjo Stalinas, graibydamas rankomis tamsoje aplink save, kad šogamas jo netikėtai iš užpikalo neužkluptų.

Lazeris tuo momentu pabraukė degtuką ir pašvietė pro praviras duris.

Aha, štai kur tu! Prakeiktas išdavike! Dabar man aišku: ne tik pavogei Lenino testamentą, bet norėjai mane prikaltinti, kad bėgčiau pas Trumaną, o tu čia vienas liktum su mano Rozečka ir jos chalatu... Aš tau parodysiu! Tu kalės vaikel! — pagrimojo kumščiu Stalinas ir ėmė pamažu, pasilenkęs slinkti durų link kur pasirodė degtuko šviesa. Ir kada jis, norėdamas vienu šnioliu užšokti ant "šogamo", pritūpė ir visu kūnu pasidavė pirmyn, senis Moišė patėmė virvę aukštyr ir pagavo Staliną už blauzdų. Tas apsvirtė ore ir visu ilgumu krito ant grindų.

(Bus daugiau)

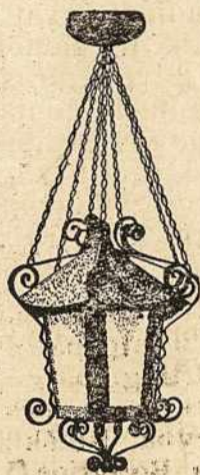
MARTINS & ŠIMKUS BAR e CAFÉ do POVO

55 AVENIDA PAIS DE BARROS, 55

MEKANIKOS DIRBTUVÉ

Gaminami įvairiausių braižinių vitražai, vieliniai tinklai tinkavimui ir tvoroms, langų stiklų apsaugos, užtvaros, geležinės durys ir vartai, banguotos skardos durys pagal mėštą.

Gaminami žibintuvai įvairiausių tipų. Daromi įvairių dydžių gražtai žemei gręžti. Pardavimas grynais ir išsimokėtinai.

JONAS VARNAUSKAS & FILHOS

Telefonas (recados) 3-0710

Rua 12 N.º 39 — Vila Zelina
Avenida Zelina N.º 714 — (fundos)
Caixa Postal 4118 — São Paulo

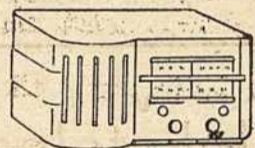
Atelier de Modas
ALEKSANDER BAGDONAS

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 275 — 7 AND. — SALA 73
TEL. 34-7482 — SÃO PAULO

Ar jau aplankei CASA SPRINDYS & CIA.

PRAÇA SÃO JOSÉ, 1 — S. PAULO — VILA ZELINA

Kur galima gauti pačių naujausių ir įvairiausių rūšių prekių.

Čia gali pirkti batų, skrybėlių, elektros gaminių, statybos medžiagos, ir visko, kas reikalinga Jums ir Jūsų namams. Čia pirksi pigiau ir geresnės rūšies prekę. Didelis pasirinkimas radijo aparatų, radijo vitrolų. Čia taip pat yra radio laboratorija įrengta pagal naujausius technikos reikalavimus, vedama prityrusių specialistų, atlieka visus taisymo ir reformavimo darbus.

Prie pat autobuso Nr. 93 sustojimo vietos

SOPAS PRONTAS HELIO

PRONTAS EM 5 MINUTOS
PALADAR CASEIRO

Foto-Studioja "BERNARDO"

IKURTA 1890 METAIS

Išpildo meniškai įvairius foto darbus. Specialybė papildiniams tamsiuose tonuose ir sepia, spalvinimai aliejiniais dažais ir pasteles.

ARTHUR SCHMIDT

Priimami pakvietimai į namus — Senų portretų reprodukcijos
RUA SÃO CAETANO, 447 — TEL. 4-5576 — SÃO PAULO

ALIO! ALIO! Vila Anastacio! CASA KAROLIS STUOKA

Rua Martinho de Campos, 459. — Naujai Atsidarė

Visi bėga tekini

Jauni ir seni

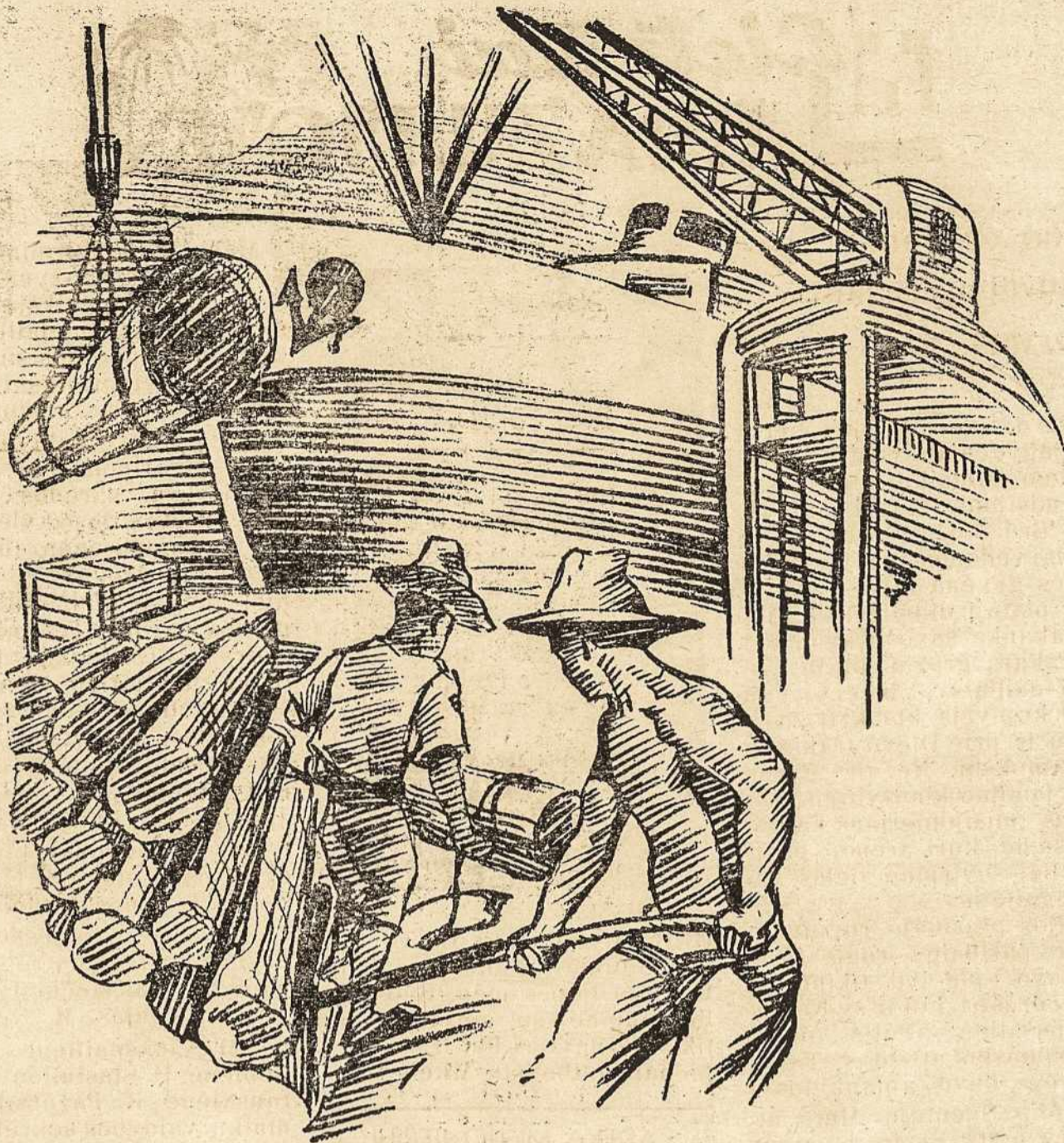
Batus gaus visi

Kaina labai pigi!!!

įvairių rūšių batai — vyrams, moterims ir

vaikams — fabriko kainomis.

LIETUVIAMS NUOLAIDA!...

MADEIRAS DO BRASIL

PERES & PRANAS LTDA.

IMPORTAÇÃO — EXPORTAÇÃO

Escritorio: - Av, Churchill, 94 — 11.º and. - sala 1110 — Rio de Janeiro
Fones: 52-0229 32-6265

Em Minas Gerais:

Peres & Ca. Ltda. — Leopoldina — R. Providencia, 71
Jother Peres de Resende — São Pedro dos Ferros
Amadeu Cesar Machado — Nanuque, Minas

CASAS SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.
Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IS FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

INDUSTRIA E COMERCIO DE CALÇADOS MATELIONIS LTDA.

KRAUTUVĖS:

Rua São Caetano, 526

Rua São Caetano, 510

FABRIKAS IR RASTINĖ:

Rua Javaés 719

São Paulo

VIENTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJO VANDENS
LINDOYA

ALAIUS VARYKLOS COLUMBIA S/A.

GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMĀOS CARRIERI LTDA.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę. Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835 Caixa Postal 3967
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223 S A O P A U L O

Lietuviai BRAZILIJOJE

Iš Rio de Janeiro lietuvių gyvenimo.

GRAŽIAI PRAEJO ŠVENTOS MISIJOS.

Apie dvi savaites Rio lietuviai pagyveno šventoj susikauptimo nuotaikoj, kurią sudarė misijonieriaus jezuito Tévo J. Bružiko rūpestingai ir švelniai vedamos misijos. Nors žmonės gyvena labai išsimėtę po platų didmiestį ir dienai pakanka savo vargo, bet kas vakarą gražių buriu rinkosi į dailią šv. Vincento Pauliečio koplyčią klausyti žavinančių ir prie Dievo traukiančių pamokslų. Ne tik gyvas žodis jaudino klausytojus, bet ir pats misijonieriaus kankinio asmuo, kurį arčiau pažino, giliai suvirpino sielas patiemis gailėtis.

Misijos prasidėjo rugpiučio 4 d. ir pasibaigė rugp. 15 d. Dalyvavo apie 100 tikinčiųjų kurie per išpažintį ir šv. Komuniją pašalinę kliūtis, pelnė visuotinius atlydus. Ta pačia proga buvo aplankytos 4 bažnyčios Šventųjų Metų atlaidams įgti. Be to, buvo sutvarkyta 12 moterysčių; lan-kyta ligonis ir šiaip jau šeimas, platinta katalikiškoji spauda ir t. t. Misijų apoteozė arba vainikavimas, įvyko rugp. 12 d., sekmadienį, kada visi bendrai priėmė Komuniją, gavo palaiminimą ir atsiminimo paveikslėlį, kuriame tarp kito kraštyje šie paprastučiai, bet giliai praktiškos reikšmės žodžiai:

"Jos mane įtikino, kaip bai su pražudyti savo sielą. Todėl:

1. visomis savo jėgomis vengiu mirtinos nuodėmės;

2. pajutęs nuodėmę tuojau eisiu išpažinties;

3. šventadieniais neapleisiu Mišių;

4. ryto ir vakaro malda gailiuosi santykius su Dievu.

Taip tepadeda man Dievas!"

Atsiveikimas garbingojo misijonieriaus su rijoječiais įvyko Žolinės vakare. Po pamokslų ir palaiminimo SS. Sakramentu buvo tarti gaudūs atsiveikimo žodžiai: pirmas misijonieriaus ir antras kolo-nijos kapeliono.

Rugp. 16 d. Tėvas Bružikas išvyko į San Paulį; stotyj dar buvo susirinkęs gražus palydovų burys su kolonijos kapelionu kun. J. Janilioniu priešaky.

PAMALDOS RIO LIETUVIAMS

Nauja šventė.

Sekmadienį, rugpiučio 26 d. bus švenčiama šv. Kazimiero palaikų perkėlimo šventė. Ši šventė yra naujai įvesta pas-kelbus Šventajam Tėvui šv. Kazimierą Lietuvos Jaunimo Patronu.

Tą dieną bus Mišios su pamokslu 10 val. 30 m. Rosario klezijoje (rua Uruguaiana).

— o —
Visais kitais sekmadieniais kapelionas laiko Mišias 11 val. toj pačioj klezijoje.

Šickiomis dienomis 9 val.

— «M. L.» redakcijoj galima gauti gražiai įristus «Mūsų Lietuvos» komplektus Kai na Cr. \$159,00.

C. B. D. reporteris Ed. Girčys tarptautinio futbolo kampionato metu liepos mėn. São Paulo stadione su geriausiu netik Jugoslavijos bet ir šio kam-pionato futbolistu Mitch.

PADĒKA MISIJONIERIUI.

Rio Liet. Kat. Komitetas reiškia giliai ir nuoširdžiai padėką Garbingam Misijonieriui Tėvui Jonui Bružikui, S. J., už praves-tas Misijas Rio ir Caxias lietuvių tarpe.

Teatlygina Tamstai Dievas už kilnų ir šventą darbą.

Pirmininkas.

MUSŪ LIGONYS.

Gailestingai seseriai Onai Ašmegienei padaryta žarnų operacija. Ligonė buvo aprūpinta šventais Sakramentais ir jau sveiksta.

— Petruai Dudai padaryta plaučių operacija. Jis guli tu berkuliozų ligoninėj Jacarepaga.

Menininkų susirinkimas

Rugpiučio mėn. 19 d. Moko- mokykloje įvyko menininkų klubo, bei rėmėjų susirinkimas.

Susirinkimą pradėjo klubo pirmininkas K. Ambrozevičius pakviesdamas prezidentuian pirmininkauti p. Al. Polištaitį Lietuvos Konsulą São Pauly ir sekretoriauti rašytoją K. Pažeraite.

Meno klubo pirmininkas savo pranešime pažymėjo, kad šio susirinkimo tikslas yra ap-svarstyti lietuvių dailininkų ir tautodailės parodos suruošimo reikalai bei praktiški klausimai. Valdybos sekretorius Alf. Žibas pranešė valdybos pada-rytus nutarimus, bei įvykdy-tus darbus, parodos reikalui. Būtent: jau yra pakviestas raš-tu iš gruodžio mėn. 15 d. 1950 m. būti parodos globėju p. konsulas A. Polištaitis, kuris globos parodą. Dailininkai A. Kairys, A. Navickas ir Stan-čikaitė-Abraitienė yra paruošę statytinus parodon kūrinius. Viso bus išstatyta apie 130 kūrinių. Belieka tiktai su-rinkti tautodailės eksponatai. Jiems surinkti ir šį skyrių tvarkyti menininkų klubo val-dyba pakvietė: pp. E. Polištai-tienę, A. Ambrozevičienę, Ja- kubaitienę, Č. Boguslauskienę Susirinkimas rado reikalo dar papildyti pakviečiant dar komisi-on ponias: M. Remėnie- nę, M. Vinkšnaitienę, L. Mate- lionienę, B. Stasiulionienę, Gu- rauskienę, K. Pažeraite ir me- nininkų valdybos sekretorių A. Žibą.

Į juri, kūrinių įvertintojų, komisija papildant valdybos numatytą sąrašą pakviesta: kun. Mikulskis, J. Antanaitis, H. Valavičius, Z. Bačelis, O. Žibienė, Č. Boguslauskienė, M. Dantas.

Parodai reikalingoms patal-poms surasti paprašytas kun. P. Ragaižinskas.

Visi eksponatai paruošti ar surinkti parodai bus padėti pas menininkų klubo pirm-ka K. Ambrozevičių rua Curupa-cé, 108 - Mooca.

Buvo iškeltas klausimas su-ruošti susipažinimo pobuvį su dailininku J. Rimša. Tai palik-ta valdybai išspręsti.

Susirinkimas praėjo darbin-goju nuotaikoj.

REIKIA BALDŲ? KREIPKIS Į TAUTIEČIO

J. L. Galinskas Ltda.

AV. DR. GIACAGLINI, 71-C V. ALPINA.

BALDŲ SANDĒLI.

IRMAOS

ESCRITORIO VILA ZELINA

BAUZYS

AVENIDA ZELINA, 749 — VILA ZELINA — S. PAULO

Aberturas de firmas	Contratos de locação
Encerramentos de firmas	Cartas de Fiança
Transferencias de firmas	Fequerimentos
Contratos na Junta Comercial	Balçoas
Distratos na Junta Comercial	Alvarás diversos
Escritas Fiscais	Seguros de Fogo e
Escritas Comerciais	„ acidentos

HORÁRIO das 8 às 19 horas.

PARSIDUODA-NAMAS iš 2 kambarių ir 2 virtuvių su ar- mazenų priekyje Dar kieme antras namas iš 2 kambarių virtuvės ir vonia.
Del smulkesnių informacijų kreiptis vietoje: Rua Alteias, 8 Vila Bela

LIETUVIS ŽUVO AUTOBUSO KATASTROFOJ.

Praėjusį antradienį, rugpiū-čio mėn. 21 d. įvykusioje Utin goje autobuso katastrofoje, tarp šešių mirusių buvo vie-nas lietuvis. — Algirdas Sut-kevičius, 20 metų amžiaus, gimęs São Pauly, Brazilijos kariuomenės rezervistas, gy-venęs Utingoje. Algirdas, kaip ir visi kiti keleiviai anksti ry-tą vyko į S. Paulo darban. Dirbo Gambos fabrike.

Velionis paliko nuliudusius tėvus Andrių ir Mariją Sutke- vičius ir du brolius Jurgį ir Osvaldą, gyvenančius São Pau-ly. Canindé rajone.

Sutkevičiai yra kilę iš Rum- šiškės valsčiaus.

Už velionį egzektivijos bus atlaikytos antradienį Vila Ze- linoje 8 val.

— Rugpiučio mėn. 19 d. mi- ré Kazys Žiauberys 31 meto amžiaus kilęs iš Rokiškio apskr. Buvo nevedęs. Paliko tėvus, brolius ir dvi sesutes.

— Moterystės luoman ruo- šiasi eiti Viktoras Matusevi- čius, gyvenantis estrada do Oratorio 91, su Vera Filonas, gyvenančia Quinta das Pai-neiras rua Treze 163.

— Liet Kat Bendruomenės choras spalį mėn. 28 d. ruo- šia Cine São Francisco, rua Riachuelo. Taip pat bus pro-gramoj ir tautiniai šokiai. Pa-

INDŪSTRIA ARTEFATOS de CIMENTO

VYTAUTAS SKRIPKA

Priimu įvairius užsakymus įvairių išdirbinių iš cimento, kaip skalbimui tankes, šu- liniams cimentiniai dangčiai, gėlėms indus, cimentinius vamzdžius, balaustrus, ir kitus įvairius šios rūšies išdirbinius Darbas skubus ir pigus.

Adresas: Rua Paulistano, 11. Vila Zelina — São Paulo.

Naujos Lietuviškos Plokstelės

Bendruomenės Choro Valdyba praneša, kad jau galima gauti, neseniai įdainuotas lietuviškas plokšteles.

Įdainuotos dvi plokstelės su sekančiomis dainomis: 1. «Gaudžia trimitai», M. Petrausko ir «Vėliavos iškeltos», M. Strolio, įdainuota vyrų choro. 2. «Tėviškėlė» B. Budriūno įdain mergaičių choro ir «Miškų gėlė» J. Švedo įdain. miš-raus choro.

Norintieji šias plokšteles įsigyti, prašomi kreiptis pas kun. kleboną P. Ragaižinską, pas choro pirmininką K. Ausenką Rua Rio Feio, 2 — Vila Zelina (visai netoli Largo S. Jo- sé) arba pas choro narius.

Visi choro nariai rėmėjai plokšteles gauna pusiau pa-piginta kaina: Kreiptis pas Choro išdininką p. P. Šimonį Rua Venda Nova, 46 — V. Zelina.

Statybos medžiagos sandėlis ir įvairių geležinių dai- ktų, indų bei darbo įrankių krautuvė tiktai pas

JAKUTIS & LAPINIS LTDA.

AVENIDA DR. GIACAGLINI, 34-C

Vila Alpinoje, arti autobusu stoties.

Čia gausi geresnę medžiagą ir pigiau mokėsi

SOPAS PRONTAS HELIO
PRONTAS EM 5 MINUTOS
PALADAR CASEIRO